

“Psikeart Dergisi’nin Erteleme konulu sayısı için kaleme alınmıştır”

Yirmi iki yaşındaki Cumhur’un hep yanında olan Ferit Edgü’nün zihni için.

ÖTE

“Ben seni, sen kendini ötelediğin için erteledim”

1.İlik Bahçe

Böyle bir öykünün başıma geldiğine inanamıyorum.

Öte çok tatlı bir kızdı. Benim için ismi gibi hiç karşılaşmadığım “öte” bir şeydi. İki aydır beraberdik. Öykümüzün de iki ay önce başladığını sanıyordum ancak sanırım asıl öykümüz sabahları çay içmekten hoşlandığımız kafenin bahçesinde, ılık ve hafif yağmurlu bir haziran sabahı başladı.

Ben kollarımı masaya dayamış gülümseyerek bir hastamın bana ilginç gelen yapısını anlatıyordum. Öte de arkasına yaslanmış beni dikkatle dinliyor görüntüsündeydi. Çok güzel bir andı. Yapraklar yağmurun etkisiyle parlamış ve burnuma kadar uzanan bir koku rengine bürünmüşlerdi. Çevrede bir insan kirliliği yoktu, sadece bizim masa, sadece ikimiz. Seslerimizin tüm gürültüden uzak bu sabah ılıkliğına yayılmasından çok hoşlanıyordum.

Hastamın öyküsünü bitirdikten sonra gülerek arkama yaslandım. Öte bana bakıp tatlı tatlı gülümsedi ve gülümsemesine devam ederek yumuşak bir ses tonuyla bana “Erte” diye seslendi. Ben de ona tatlı tatlı gülümseyerek “Efendim canım” dedim.

“Erte, ben bu ilişkiyi biraz ertelemek istiyorum.”

Gülümsemem ağzımda dondu, yanlış duyduğumu düşündüm:

“Nasıl anlamadım ?”

Öte gülümsemesine devam ederek hafifçe masaya doğru eğildi:

“Ben bu ilişkiyi biraz ertelemek istiyorum Erte.”

Yanlış duymadığımı anlayınca gülümsemem kayboldu. Afallamıştım:

“Nasıl, anlamadım. Neden peki?”

“Çünkü.”*

“Öte ‘çünkü’ bir yanıt değil ki!”

Öte’nin gülümsemesi arttı ve “Haklısın Erte,” dedi, “Çünkü, aslında bir soru.”

Öte’yle tartışmaya girecek durumda değildim. Sarsılmış durumdaydım. Kaygıyla sordum:

“Ne zamana kadar ertelemek istiyorsun Öte ?”

“Bilmiyorum.”

“Ertelemiyorsun o zaman Öte, ilişkimizi öteliyorsun !”

Öte gülümseyerek durdu, başını yana eğdi ve “Hayır” dedi, “Erteliyorum”.

İçimden bir öfke kabarmaya başlamıştı. Bu belirsizlik, belirsiz bulanıklık içimdeki kırık bir yere değmişti. “Öte” dedim, “Ertelemek demek, şimdiki zamanı başka zamana aktarmak demek, ötelemek şimdiki zamanı belirsizliğe göndermek. İlişkimizi öteliyorsun”.

Öte gözlerini bana dikerek fısıltıyla konuştu:

“Erte, ilişkimizi değil seni ertelemek istiyorum. Senin kendini ötelemeyeceğin bir zamana ertelemek.”

Basit Kırık Yer

Ben her şeyin basit yaşandığı bir zamanda doğdum. Her şey görüldüğü, duyulduğu gibiydi. Yağmur yağdığında sadece yağmur yağıyordu, başka bir şey değil. Asit yağmuru diye bir şey bilinmiyordu. Bir ilişki de sadece bir ilişkiydi. Sınırlar da yalındı, sınırsızlıklar da. Ertelenecek ve ertelenmeyecek çok bir şey yoktu.

Annem uyandığında basit şeyler yapardı. Çayı koyardı. Omlet, süt biraz zeytin hazırlardı. Ben altı buçukta uyanırdım. Yüzümü yıkar yirmi dakika içinde kahvaltımı yapar sekizde başlayan dersime yetişmek için apar topar evden çıkardım. Ben çıktıktan sonra

annem yatardı, babam ve kız kardeşim kalkardı. Babam işe, kız kardeşim okula.

O zamanlar savaş vardı. Akşamları dışarıdaki karanlığı görmemiz yasaktı. Camlar siyah perdelerle kapatılır, evin ışıkları söndürülürdü. Dersimi mum ışığında yapardım. Bitirdikten sonra da kendi kendime gölge oyunu oynardım. Televizyon çok yeni bir şeydi ve siyah beyaz bir yayın vardı. Savaş olduğu için de kahramanlık türküleri ve propaganda haberleri dışında bir yayın yapılmıyordu. Ben de gölge oyunu oynamadığım zamanlarda her akşam saat dokuzda radyodaki radyo tiyatrosunu dinlerdim.

Basit ihtiyaçlar ve bu basit ihtiyaçları dahi karşılayamayacak basit bir yaşantı. Babam bana bir şeyleri ertelemenin ne kadar gerekli olduğunu hatırlatırdı. Ertelemek büyümeyi sağlar. Erteleyebilmek olgunluk demektir. Babam entelektüel biriydi ve Sigmund Freud’dan fazlasıyla haberdardı. İnsan canlısının haz duygusunu ve ihtiyaçlarını erteleyebilmesiyle insan olduğunu söylerdi. Daha da öteye gidip insanın kendi kültürünü erteleme yetisi sayesinde oluşturmuş olduğunu vurgulardı. Ben de çok sevdiğim çikolatalı gofreti yemeyi ne kadar ertelersem bunu başarı sayardım. Bazen ertesi gün yemek için ertelediğim bir gofretin olduğunu unuttuğum zamanların bile olduğunu hatırlıyorum.

Benertelerdimamaannembabamerteleyemezdi. Onlar ihtiyaçlarımı ötelerdi. Bir şey istediğim zaman öteleme yanıtları hep aynıydı. “Hele bir zamanı gelsin”, “Düşünürüz”, “Şimdi değil”. En çok verilen yanıt “Belki bir gün” tarzındaydı. İhtiyaçlarımın bir kere olsun ertelendiğini hatırlamıyorum, hep ötelenirdi.

Ben de isteklerimi deniz kenarına inip dalgalara bırakırdım. Benim denizim şimdi bile benim isteklerimi köpükler içinde dalgalarla kıyıya vurup bana hatırlatır. Onları her seyrettiğimde gülümserim. Ağzımdan bir mırıltı dökülür: “Şimdi değil.”

Öte Yer

Öteyle çıkmaya başladığımız ilk zamanlarda ona ne kadar basit yaşamaya alışmış olduğumu anlatmıştım. Gürültülü bol renkli barları sevmezdim.

Arkadan hafif bir sanat müziği duyulan bir meyhane bana daha çok keyif verirdi. Sinemaya gitmeyi sevdiğim zamanlar, hiç kimsenin yeğlemediği akşam seansları olurdu. Arabamdan çok bisikletimi severdim. Aynı giysiyi on yıl giyebilmek, gözlüğümü kolay kolay terk etmemek. Yeni şeyler ancak vitrinde ilgimi çekerti. Tükenmez kalem gibi değil, gerçekten tükenmeyen bir kalem gibi bir şeydim.

Öte benim tarzımdan daha farklı biri değildi aslında, ancak o renkliydi. O eli değdikçe renkli bir tişört, gömlek gibi şeyler alırdı. Tüketmeden durmadığı için değil, sanırım isteklerine kulak verebildiği için. O salıncakta sallanmaktan hoşlanırdı, ben ise sallamaktan. Sallarken de bir elimle kitap okumaktan.

Ben sıra dışı basit biriydim. Öte sıra dışı renkli biri.

Bir gün ona gülerek çikolatalı gofretle olan ilişkiyi anlatmıştım. O da gülümseyerek –hep gülümserdi zaten- bana “İlişkimize aşıladığın bu basitlik, bu tarz bir minimalizm hoşuma gitmiyor değil ama ben çikolatalı gofretimi pek ertelemem” demişti.

Basit tarzdaki minimalizm! Şimdi hatırlıyorum. Böyle demişti Öte. Basitliğin renkliliğini yakalayamadığımı vurgulamıştı. Ona göre ertelediğim şeyler renkliydi, ertelemediklerim renksiz. Bazen oturduğum yerde uzun uzun dalarak denizimin dalgalarını seyretmeyi ertelememem renksizdi ona göre. O kaydırdan kayarken onu sadece gülümseyerek seyretmem, ona katılmamam bir renk oluşturmuyordu.

Bir gün parkta gezerken Öte kendini çimlerin üstüne atmıştı. Gülümseyerek bana “Hadi gelsene” demişti. Onun yanına uzanmayı çok istemişim. Ağzım bana sormadan isteğimden önce davranmış, “Hadi Öte, yapma lütfen ben yürümek istiyorum” demişti. Oysa ben onunla beraber bulutların hareketlerini seyretmek istiyordum.

Öte çimlerin üstünde oturarak doğrulmuş, başını yana eğmiş, hüzünlü bir sesle “Bunları ne zaman yapacağız Erte” diye sormuştu.

“Bir gün Öte, mutlaka yapacağız, yaparız, yapalım” diye karşılık vermiştim.

“Bugün?”

“Ama bugün değil Öte, lütfen.”

“Erte, senin için hiçbir bugün bir gün değil.”

Öte ötedeydi. Çok ötede değil. Çimlerin üstünde. Ben ise çok buradaydım. Buradaki ötede.

İlk sabahtan sonra Öte ile ilişkimiz hiç bir zaman bir gerçekliğe dönüşmedi, zihnimizdeki bir ses olarak sürdü. O beni ılık bir bahçede bir masada bıraktı, ben onu çimlerin üstünde. Tüm yaşamım boyunca da onun son cümlesi zihnimde yankılandı durdu:

“Ben seni, sen kendini ötelediğin için erteledim.”

Ben de zihnimizdeki Öte’ye hep “Bir gün ötelemeyen ben olarak geri dönmemi beklediğin ilişkimize dönmeye cesaret edeceğim” dedim, “Bir gün Öte”.

Öte, tüm isteklerim gibi denizimin dalgalarına karıştı. Denizimin küçük dalgalarıyla kıyıya her dokunuşunda köpükleriyle hep gülümsedi bana. İçimden ona hep “Bir gün Öte” diye fısıldadım.

“Bir gün Öte, bir gün mutlaka.”

* “Çünkü” yanıtı Ferid Edgü’ye aittir.